

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

OHRANIMO VRSTNO BOGATE TRAVNIKE POSEBNI TRAVIŠČNI HABITATI

Kmetijska krajina, kjer se pozno košeni travniki prepletajo z mejicami in posameznimi drevesi, hitro izginja. Travniki, kjer intenzivno kmetovanje zaradi naravnih danosti ni mogoče, so pomembna zatočišča številnih redkih in ogroženih vrst.

ZAKAJ JE POTREBNA ČASOVNO PRILAGOJENA RABA?

Omejitev košnje do 30. junija travniškim vrstam omogoča, da nemoteno opravijo svoj razvojni krog (da rastline cvetijo in semenijo oziroma da živali speljejo mladiče). S tem zagotavljamo vrstno bogastvo travnikov.

Če določen del travnika pustimo nepokošen, tako še dodatno poskrbimo za številne travniške vrste. Metuljem na primer omogočimo, da imajo na voljo vsaj omejeno količino hranilnih rastlin, na katerih se prehranjujejo. Živalim omogočimo, da se v času košnje umaknejo na varno, rastlinam pa, da nemoteno semenijo.

Za ohranjanje vrstne pestrosti travnikov je pomembno tudi, da pokošene trave ne baliramo (povijamo v plastično folijo), saj pri tej tehnologiji skupaj s travo v folijo povijemo tudi večino nevretenčarjev (npr. bramorje, kobilice), ki so pomembna hrana za ptice. Dolgoročno se zato ne siromaši le vrstna pestrost travnika, ampakse obenem zmanjšujejo prehranske možnosti ptic kmetijske krajine.

KAKO LAHKO POMAGATE TUDI VI?

Če želite dejavno sodelovati pri ohranjanju vrstno bogatih travnikov, vas vabimo, da se vključite v operacijo »Posebni traviščni habitati« ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 in izvajate:

OBVEZNI ZAHTEVI:

HAB_KOS: košnja ali paša ni dovoljena do 30. junija (odvisno od območja v razponu od 20. maja do 30. junija), prepoved mulčenja vse leto, obvezno spravilo, če izvajate košnjo;

HAB_ORGG: gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini* (prepoved uporabe mineralnih gnojil, letni vnos dušika iz organskih gnojil ne sme preseči 40 kg/ha, na območjih mokrotnih travnikov** to zahtevo lahko izvajate tudi z opustitvijo gnojenja z dušikom iz organskih gnojil);

IZBIRNI ZAHTEVI:

HAB_NPAS: za GERK-e velikosti najmanj 0,3 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenelega nepokošenega pasu, ki ga pokosite naslednje leto, znaša od 5 do 10 % površine travnika;

HAB_MRVA: spravilo mrve s travinja (prepoved siliranja, na kmetijskem gospodarstvu ne sme biti travne silaže).

Tako pomembno pripomorete k ohranjanju življenjskega prostora travniških živalskih in rastlinskih vrst.

Gnezdo poljskega škrjanca

* Gnojenje travnika ni obvezno – lahko ga tudi ne gnojite oziroma ga gnojite v razponu od 0 do največ 40 kg dušika iz organskih gnojil/ha letno.

** Pri opustitvi gnojenja na območjih mokrotnih travnikov je letno plačilo višje.

POGOJI ZA VKLJUČITEV V OPERACIJO »Posebni traviščni habitati«

Obtežba: od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).

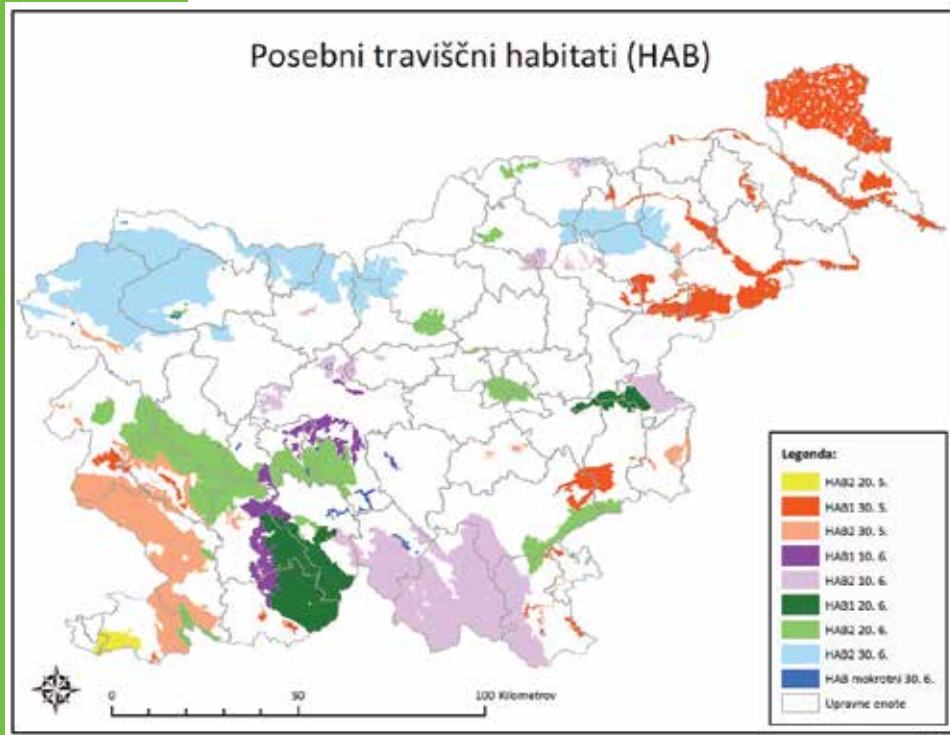
Raba: trajno travinje.

Obseg: del površin trajnega travinja na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, lahko del GERK-a.

Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti.

OBMOČJA, KJER JE MOGOČE IZVAJATI OPERACIJO »Posebni traviščni habitati«

Operacije »Posebni traviščni habitati« ni mogoče izvajati kjerkoli, ampak le na območjih, kjer so travniki vrstno bogati in jih vrste, vezane nanje, še poseljujejo. Ta ekološko pomembna območja so prikazana na spodnji karti.

PLAČILA

Za obvezno zahtevo HAB_KOS na območjih HAB1_30_05, HAB1_10_06 in HAB1_20_06 znaša letno plačilo 238,20 EUR/ha, za območja HAB2_20_05, HAB2_30_05, HAB2_10_06, HAB2_20_06 in HAB2_30_06 157,50 EUR/ha, za območja mokrotnih travnikov (HABM_30_06) pa 255,90 EUR/ha letno.

Za obvezno zahtevo HAB_ORGG, po kateri se lahko gnoji z do 40 kg dušika iz organskih gnojil/ha letno, za navedena območja letno plačilo znaša 25,60 EUR/ha. Če pa se kmet na območju mokrotnih travnikov odloči za opustitev gnojenja, za izvajanje te zahteve prejme 50,80 EUR/ha letno.

Plačilo za izvajanje izbirne zahteve HAB_MRVA je 7,10 EUR/ha in za izbirno zahtevo HAB_NPAS 67,90 EUR/ha letno.

Kmet, ki se vključi v vse štiri zahteve, lahko pridobi 338,80 EUR/ha letno na območjih HAB1_30_05, HAB1_10_06 in HAB1_20_06, na območjih HAB2_20_05, HAB2_30_05, HAB2_10_06, HAB2_20_06 pa 258,10 EUR/ha letno. Na območju mokrotnih travnikov (HAB_30_06) kmet za vse štiri zahteve lahko pridobi 356,50 EUR/ha letno ali 381,70 EUR/ha letno, če opusti gnojenje z dušikom iz organskih gnojil.

HAB1_30_05: Bela krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Dobljčica, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Haloze – vinorodne, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Ličenca pri Poljčanah, Marindol, Mura, Osrednje slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Trnovski gozd – Nanos 1 in Vrbina

HAB2_30_05: Boletina – velikonočnica, Črete, Dobrava – Jovsi, Goriška brda, Kožbana, Kras 1, Lahinja, Mirna, Nanošičica, Soča z Volarjo, Trnovski gozd – Nanos 2, Vejar in Vrhovelska planina

HAB1_10_06: Jubljsko barje, Notranjski trikotnik 1 in Sava Medvode – Kresnice

HAB2_10_06: Belški potok, Bled – Podhom, Češeniške gmajne z Rovščico, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Grad Brdo – Predvor, Huda luknja, Kočevsko, Kozjansko, Mišja dolina, Polhograjsko hribovje, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Ribniška dolina, Rinža, Šmarna gora, Vitanje – Oplotnica, Vzhodni Kozjak in Zadnje Struge pri Suhadolah

HAB1_20_06: Bohor in Notranjski trikotnik 2

HAB2_20_06: Banjšice, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Čemšeniška planina, Gorjanci – Radoha, Kras 2, Krmsko hribovje – Menišija, Kum, Menina, Mrzlica, Notranjski trikotnik 3, Razbor, Trnovski gozd – Nanos 3 in Zahodni Kozjak

HAB2_20_05: Slovenska Istra

HAB2_30_06: Breginjski stol, Julijske Alpe, Kamniško-Savinjske Alpe, Karavanke, Pohorje in Ratitovec

HABM_30_06: območja mokrotnih travnikov (Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda luknja, Kobarško blato, Krmsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina

KAKO OHRANJATI VRSTNO BOGATE TRAVNIKE?

DODATNE INFORMACIJE

Vrstno bogati travniki so v Sloveniji močno ogroženi, zato je njihovo varstvo nujno potrebno. K njihovem ohranjanju lahko prispevate tudi vi, tako da:

- se vključite v operacijo »Posebni traviščni habitati«;
- vzdržujete ali po možnosti povečujete delež pozno košenih travnikov na svoji kmetiji;
- travnikov ne gnojite z mineralnimi gnojili;
- pokošene trave ne balirate (ne povijate v plastično folijo);
- travnikov ne mulčite;
- na travniku puščate nepokošen pas, ki je ob košnji in tudi pozneje pomembno zatočišče številnih travniških vrst;
- preprečujete zaraščanje oziroma čezmerno rabo travnikov;
- že zaraščene površine počistite in znova uredite v travnike.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
Gospodinjstva ulica 6, 1000 Ljubljana
Tel: (01) 513 66 00; E-mail: kgzs@kgzs.si
in območni Kmetijsko gozdarski zavodi

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave,
Tobačna ulica 5, 1000 Ljubljana
Tel: (01) 230 95 00; E-mail: zrsvn.oe@zrsvn.si
in Območne enote Zavoda RS za varstvo narave

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
Dunajska 22, 1000 Ljubljana
Tel: (01) 478 90 00, E-mail: gp.mkgp@gov.si,
www.program-podezelja.si

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podpira prizadevanja za ohranitev vrstno bogatih travnikov v Sloveniji. Operacija »Posebni traviščni habitati« je namenjena spodbujanju izvajanja prilagojene kmetijske prakse, ki poleg pridelave krme skrbi tudi za ohranjanje pozno košenih travnikov in ogroženih vrst, ki tam živijo. Operacija »Posebni traviščni habitati« se izvaja pri Programu razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (ukrep kmetijsko-okoljska-podnebna plačila). Organ upravljanja Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Besedilo: mag. Mateja Žvikart (Zavod RS za varstvo narave); prva posodobitev: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; fotografiji: Martin Vernik, Slavko Polak; oblikovanje: Vikra Petra Vidonja, s. p.; lektoriranje: Republika Slovenija, Generalni sekretariat Vlade, Sektor za prevajanje; junij 2019

Za vsebino je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja 2014–2020. Izdajo zgibanke je koordinirala Mreža za podeželje.